

SCIENCE
PROBLEMS.UZ

ISSN 2181-1342

Actual problems of social and humanitarian sciences
Актуальные проблемы социальных и гуманитарных наук

**Ijtimoiy-gumanitar
fanlarning dolzarb
muammolari**

1/S-son (5-jild)

2025

SCIENCEPROBLEMS.UZ

**IJTIMOIIY-GUMANITAR FANLARNING
DOLZARB MUAMMOLARI**

№ S/1 (5) - 2025

**АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО-
ГУМАНИТАРНЫХ НАУК**

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

TOSHKENT-2025

BOSH MUHARRIR:

Isanova Feruza Tulqinovna

TAHRIR HAY'ATI:

07.00.00- TARIX FANLARI:

Yuldashev Anvar Ergashevich – tarix fanlari doktori, siyosiy fanlar nomzodi, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Mavlanov Uktam Maxmasabirovich – tarix fanlari doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Xazratkulov Abror – tarix fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti.

Tursunov Ravshan Normuratovich – tarix fanlari doktori, O'zbekiston Milliy Universiteti;

Xolikulov Axmadjon Boymahammadovich – tarix fanlari doktori, O'zbekiston Milliy Universiteti;

Gabrielyan Sofya Ivanovna – tarix fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston Milliy Universiteti.

Saidov Sarvar Atabullo o'g'li – katta ilmiy xodim, Imom Termiziy xalqaro ilmiy-tadqiqot markazi, ilmiy tadqiqotlar bo'limi.

08.00.00- IQTISODIYOT FANLARI:

Karlibayeva Raya Xojabayevna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Nasirxodjayeva Dilafuz Sabitxanovna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Ostonokulov Azamat Abdukarimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent moliya instituti;

Arabov Nurali Uralovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

Xudoyqulov Sadirdin Karimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Azizov Sherzod O'ktamovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Bojxona instituti;

Xojayev Azizxon Saidaloxonovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, Farg'ona politexnika instituti

Xolov Aktam Xatamovich – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Shadiyeva Dildora Xamidovna – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent v.b, Toshkent moliya instituti;

Shakarov Qulmat Ashirovich – iqtisodiyot fanlari

nomzodi, dotsent, Toshkent axborot texnologiyalari universiteti

09.00.00- FALSAFA FANLARI:

Hakimov Nazar Hakimovich – falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Yaxshilikov Jo'raboy – falsafa fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

G'aybullayev Otabek Muhammadiyevich – falsafa fanlari doktori, professor, Samarqand davlat chet tillar instituti;

Saidova Kamola Uskanbayevna – falsafa fanlari doktori, "Tashkent International University of Education" xalqaro universiteti;

Hoshimxonov Mo'min – falsafa fanlari doktori, dotsent, Jizzax pedagogika instituti;

O'roqova Oysuluv Jamoliddinovna – falsafa fanlari doktori, dotsent, Andijon davlat tibbiyot instituti, Ijtimoiy-gumanitar fanlar kafedrasini mudiri;

Nosirxodjayeva Gulnora Abdukaxxarovna – falsafa fanlari nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Turdiyev Bexruz Sobirovich – falsafa fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent, Buxoro davlat universiteti.

10.00.00- FILOLOGIYA FANLARI:

Axmedov Oybek Saporbayevich – filologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Ko'chimov Shuxrat Norqizilovich – filologiya fanlari doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hasanov Shavkat Ahadovich – filologiya fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

Baxronova Dilrabo Keldiyorovna – filologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Mirsanov G'aybullo Qulmurodovich – filologiya fanlari doktori, professor, Samarqand davlat chet tillar instituti;

Salaxutdinova Musharraf Isamutdinovna – filologiya fanlari nomzodi, dotsent, Samarqand davlat universiteti;

Kuchkarov Raxman Urmanovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent v/b, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Yunusov Mansur Abdullayevich – filologiya fanlari nomzodi, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Saidov Ulugbek Aripovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi.

12.00.00- YURIDIK FANLAR:

Axmedshayeva Mavlyuda Axatovna – yuridik fanlar doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Muxitdinova Firyuza Abdurashidovna – yuridik fanlar doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Esanova Zamira Normurotovna – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan yurist, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hamroqulov Bahodir Mamasharifovich – yuridik fanlar doktori, professor v.b., Jahon iqtisodiyoti va diplomatiya universiteti;

Zulfiqorov Sherzod Xurramovich – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Jamoat xavfsizligi universiteti;

Xayitov Xushvaqt Saparbayevich – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Asadov Shavkat G'aybullayevich – yuridik fanlar doktori, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Ergashev Ikrom Abdurasulovich – yuridik fanlari doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Utemuratov Maxmut Ajimuratovich – yuridik fanlar nomzodi, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Saydullayev Shaxzod Alixanovich – yuridik fanlar nomzodi, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hakimov Komil Baxtiyarovich – yuridik fanlar doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Yusupov Sardorbek Baxodirovich – yuridik fanlar doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Amirov Zafar Aktamovich – yuridik fanlar doktori (PhD), O'zbekiston Respublikasi Sudyalar oliy kengashi huzuridagi Sudyalar oliy maktabi;

Jo'rayev Sherzod Yuldashevich – yuridik fanlar nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Babadjanov Atabek Davronbekovich – yuridik fanlar nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Normatov Bekzod Akrom o'g'li — yuridik fanlar bo'yicha falsafa doktori, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Rahmatov Elyor Jumaboyevich — yuridik fanlar nomzodi, Toshkent davlat yuridik universiteti;

13.00.00- PEDAGOGIKA FANLARI:

Xashimova Dildarxon Urinboyevna – pedagogika fanlari doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Ibragimova Gulnora Xavazmatovna – pedagogika fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Zakirova Feruza Maxmudovna – pedagogika fanlari doktori, Toshkent axborot texnologiyalari universiteti huzuridagi pedagogik kadrlarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish tarmoq markazi;

Kayumova Nasiba Ashurovna – pedagogika fanlari doktori, professor, Qarshi davlat universiteti;

Taylanova Shoxida Zayniyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent;

Jumaniyozova Muhayyo Tojiyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Ibraximov Sanjar Urunbayevich – pedagogika fanlari doktori, Iqtisodiyot va pedagogika universiteti;

Javliyeva Shaxnoza Baxodirovna – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), Samarqand davlat universiteti;

Bobomurotova Latofat Elmurodovna — pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), Samarqand davlat universiteti.

19.00.00- PSIXOLOGIYA FANLARI:

Karimova Vasila Mamanosirovna – psixologiya fanlari doktori, professor, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Hayitov Oybek Eshboyevich – Jismoniy tarbiya va sport bo'yicha mutaxassislarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish instituti, psixologiya fanlari doktori, professor

Umarova Navbahor Shokirovna– psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti, Amaliy psixologiyasi kafedrasi mudiri;

Atabayeva Nargis Batirovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Shamshetova Anjim Karamaddinovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent, O‘zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Qodirov Obid Safarovich – psixologiya fanlari doktori (PhD), Samarkand viloyat IIB Tibbiyot bo‘limi psixologik xizmat boshlig‘i.

22.00.00- SOTSILOGIYA FANLARI:

Latipova Nodira Muxtarjanovna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O‘zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri;

Seitov Azamat Po‘latovich – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O‘zbekiston milliy universiteti;

Sodiqova Shohida Marxaboyevna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O‘zbekiston xalqaro islom akademiyasi.

23.00.00- SIYOSIY FANLAR

Nazarov Nasriddin Ataqulovich –siyosiy fanlar doktori, falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent arxitektura qurilish instituti;

Bo‘tayeov Usmonjon Xayrullayevich –siyosiy fanlar doktori, dotsent, O‘zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri.

OAK Ro‘yxati

Mazkur jurnal Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi Rayosatining 2022-yil 30-noyabrdagi 327/5-son qarori bilan tarix, iqtisodiyot, falsafa, filologiya, yuridik va pedagogika fanlari bo‘yicha ilmiy darajalar yuzasidan dissertatsiyalar asosiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan.

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro‘yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” mas’uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog‘och ko‘chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog‘lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).

MUNDARIJA

07.00.00 – TARIX FANLARI

<i>Мадреймов Фархат Махсетбаевич</i> СОЦИАЛЬНАЯ ПОЛИТИКА В КАРАКАЛПАКСТАНЕ В 1920-1924 ГОДАХ	12-18
<i>Алимджанов Бахтиёр Абдихакимович</i> АНТРОПОЛОГИЯ ИМПЕРСКОЙ ВЛАСТИ: ХАКЕНТСКИЕ ЗЕМЛИ И АДВОКАТ С. ЛАПИН	19-23
<i>Чориев Шохрух Холтура угли</i> ИСТОРИОГРАФИЯ БАНКОВСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ТУРКЕСТАНСКОГО ГЕНЕРАЛ- ГУБЕРНАТОРСТВА В 40-90-Е ГОДЫ ХХ ВЕКА	24-35
<i>Najmiddinov Boburmirzo Zuhridin o'g'li</i> SOVET HOKIMIYATINING 1917-1943-YILLARIDA O'ZBEKISTON SSR DA AMALGA OSHIRGAN DINIY SIYOSATI	36-43
<i>Esonova Nilufar</i> SANOAT SOHASIDA XALQARO HAMKORLIK MUNOSABATLAR TARIXINING O'RGANILISHI: TAHLIL VA NATIJALAR (1991-2018-YILLAR)	44-47
<i>Qarshiyev Ahmad, Jumayev Abdimo'min, Bebitov Maqsud</i> DENOV BEKLIQIDA MAVJUD JOY NOMLARIGA OID MULOHAZALAR	48-55
<i>Qurbonov Abbas</i> MUSTAQILLIKNING DASTLABKI YILLARIDA QASHQADARYODA YENGIL SANOAT SOHASIDA AMALGA OSHIRILGAN ISLOHOTLAR VA ULARNING NATIJALARI	56-59
<i>Abduraimova Sabohat Ergash qizi</i> BUXORO AMRLIGI DAVRIDA CHIROQCHI BEKLIQI AHOLISINING TURMUSH TARZI	60-65

08.00.00 – IQTISODIYOT FANLARI

<i>Karjavova Xurshida Abdumalikovna</i> MAHALLA INSTITUTINING IJTIMOIIY-IQTISODIY RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI	66-73
<i>Pardayev Erkin Egamberdi o'g'li</i> XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA SIFATNI BOSHQARISHNING INNOVATSION USULLARI	74-82
<i>Palvanbayev Umidbek O'ktam o'g'li</i> O'ZBEKISTON POCHTA BOZORIDA XUSUSIY POCHTA KORXONALARINING TUTGAN O'RNI (BTS, DMS, EMU POCHTALARI MISOLIDA)	83-86
<i>Чинорова Шаҳодат Мансур кизи, Нормуродов Хусан Эшмаҳматович</i> ЗНАЧЕНИЕ ТАРГЕТИРОВАНИЯ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ В РАЗВИТИИ РЕГИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ	87-93
<i>Gabriel Ayodeji Ogunmola</i> GREEN BONDS: FINANCING RESOURCE CONSERVATION FOR A SUSTAINABLE FUTURE IN FARMING IN UZBEKISTAN	94-108

09.00.00 – FALSAFA FANLARI

<i>Rashidova Dilfuza Ganievna</i> XIX ASR O‘ZBEK SHOIRALARINING IJODIDA GUMANISTIK G‘OYALAR VA IJTIMOY-FALSAFIY QARASHLAR	109-113
<i>Ochilova Nigora Ruzimuratovna</i> GENDER TENGLIGINI TA‘MINLASHNING IQTISODIY-IJTIMOY OMILLARI	114-118
<i>Samadov Jonmurod</i> JALOLIDDIN RUMIY ASARLARIDA FALSAFIY TUSHUNCHALAR VA ULARNING ILMIY–METODOLOGIK TAHLILI	119-123
<i>Kdirbaev Baxadir Berdaxovich</i> AXBOROT JAMIYATI VA MEDIA-MADANIYATNING NAZARIY-FALSAFIY TUSHUNCHASI	124-131
<i>Kurbanbaeva Ulbosin Jumag‘alievna</i> EKOLOGIK XAVFSIZLIK TUSHUNCHASINING MOHIYATI VA XUSUSIYATLARI	132-136
<i>Narzukulova Ferangiz Rustamjonovna</i> ILMIY TIL VA FALSAFIY TERMINOLOGIYA: SHAKLLANISH VA RIVOJLANISH TENDENSIYALARI	137-141
<i>Xolmirzaev Xurshid Nakibillaevich</i> IJTIMOY-KASBIY FAOLIYAT JARAYONIDA SUN‘IY INTELLEKTNING INSON SALOHIYATIGA TA‘SIRI	142-148
<i>Султанов Бахтиёр Бахтиёрович</i> ОБРАЗ ФИЗИЧЕСКОЙ РАЗВИТОЙ, ГЕРОИЧЕСКОЙ ЛИЧНОСТИ В ЭПОХУ АНТИЧНОСТИ	149-153
<i>Bozorov Suxrob Komilovich</i> MA‘NAVIY TRANSFORMATSIYANING ISTIQBOLLARI: INNOVATSION G‘OYA VA LOYIHALAR	154-157
<i>Kimsanbayeva Shaxnoza Bakridinovna</i> MILLIY O‘ZLIK VA DINIY BAG‘RIKENGLIK: ZAMONAVIY JAMIYATDAGI O‘ZARO TA‘SIRLAR	158-163
<i>Muxamedjanova Lalixon</i> GLOBALASHUV VA MADANIYATLARARO ARALASHUV	164-172

10.00.00 – FILOLOGIYA FANLARI

<i>Isanova Feruza Tulqinovna</i> INGLIZ VA O‘ZBEK TILLARIDAGI XALQARO HUQUQ SOHASIGA OID LEKSIK BIRLIKLARNING DIAKRON TADQIQI	173-180
<i>Mahmudova Umida Ural qizi</i> INTERNET DISKURSIDA FOYDALANILADIGAN EMOJILARNING LISONIY VA MADANIY JIHATLARI	181-189
<i>Madalov Navruz Ergashevich</i> IMPORTANT SUBJECTS OF COMPARATIVE AND CONTRASTIVE PHILOLOGICAL STUDIES AND TRANSLATION DIFFICULTIES OF STRUCTURAL–SEMANTIC MODELS OF PROVERBS	190-194
<i>Ubaydullayev Normuhammad Xasanovich</i> XOTIRANOMALARDA ZAMON VA MAKON MASALASI	195-198

<i>Ochilova Habiba Akramovna</i> ISSUES IN THE CLASSIFICATION OF QUESTION SENTENCE TYPES IN LINGUISTICS ...	199-207
<i>Muxammadiyeva Mashxura, Amirqulova Gulxayo</i> FILOLOGIK TADQIQOTLARNING ZAMONAVIY TIBBIY TARJIMA VA TALQINGA TA'SIRI	208-213
<i>Karabaeva Barno Bobir qizi</i> A COMPARATIVE ANALYSIS OF METAPHORICAL EXPRESSIONS REFLECTING PERCEPTION IN ENGLISH AND UZBEK LANGUAGES	214-219
<i>Axunbabaeva Narqiza Xamidjanovna</i> ЛИНГВОПРАГМАТИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ ПЕРЕВОДОВ ИСТОРИЧЕСКИХ И АРХАИЧНЫХ СЛОВ В ДОКУМЕНТАЛЬНО-ИСТОРИЧЕСКОЙ ПОВЕСТИ «ВЛАСТИТЕЛЬ СЕМИ СОЗВЕЗДИЙ»	220-226
<i>Turdaliyeva Shahnoza O'ktamovna</i> INGLIZ VA O'ZBEK TILLARIDAGI SON-GIBRID MAQOLLARNING LEKSIK-SEMANTIK TAHLILI	227-236
<i>Mansurova Shohista Isroilovna</i> OT OBRAZI TUSHUNCHASI (ZAMONAVIY O'ZBEK VA JAHON ADABIYOTI MISOLIDA)	237-241
<i>Davranov Akmal Akramjonovich</i> IJTIMOIY TENGLIK TUSHUNCHASI (INGLIZ UTOPIYALARI VA O'ZBEK DOSTONLARI MISOLIDA)	242-246
<i>Yuldasheva Aziza Yuldashevna</i> TARJIMASHUNOSLIKDA PRAGMATIKANING O'RNI	247-252
<i>Mirvaliyeva Malika Zoid qizi</i> SEMANTIKANING TARJIMADAGI AHAMIYATI	253-257
<i>Sidiknazarova Zulfiya Mirsharapovna</i> JADID ADABIYOTI VA MODERNIZATSIYA JARAYONLARI	258-262
<i>Ruzibayeva Aziza Kahramanovna</i> THE MOOD OF LONGING FOR FREEDOM IN THE AGE OF BYRON	263-266
<i>Narzikulova Rayhona Ahmadovna</i> THE PRAGMATIC FUNCTIONS OF IRONY	267-271
<i>Najmiddinov Muhammadjon</i> O'ZBEK TILIDA KO'P MA'NOLILIK, SINONIMIYA, OMONIMIYA VA ULARNING ELEKTRON TEZAVURUSDA AKS ETISHI	272-278
<i>Achilov Oybek Rustamovich</i> LEKSIK-SEMANTIK DEVIATSIYA ILGARI SURISH VOSITASI SIFATIDA	279-284
<i>Tashpulatova Mukambar Axmetovna</i> KOMPYUTER LINGVISTIKASI VA SUN'IY INTELLEKTNING TILGA TA'SIRI	285-289
<i>Normamatov Farrux, Toshpo'latova Xusniya</i> GLOBAL KESIMDA INGLIZ MADANIYATINING LINGVOKULTUROGIK JIHATLARI	290-293
<i>Shonazarova Gulnoza, Madiyeva Madina</i> THE ROLE OF INTERNET RESOURCE IN IMPROVING TEACHING FOREIGN LANGUAGE: METHODOLOGICAL ANALYSIS AND PRACTICAL RECOMMENDATIONS	294-297

<i>Jo'rayeva Lola Tolibdjonovna</i> IJTIMOIY TARMOQLARDA NEOLOGIZMLARNING BUGUNGI KUNDAGI QO'LLANILISHI	298-302
<i>Saitxanova Aziza Xolmuxamedovna</i> TA'M VA TIL O'RTASIDAGI MUVOZANAT: TAOM DISKURSINING TARJIMA QIYINCHILIKLARI VA YECHIMLARI	303-307
<i>Axmedov Shaxzod, Nazarov Vafokul</i> NEOLOGIZMLAR TADQIQI TARIXIGA DOIR	308-312
<i>Mustafayeva Sojida Ulashevna</i> INGLIZ VA O'ZBEK TILLARDA MERONIMIK MUNOSABATLI SO'ZLARNING LEKSIKOGRAFIK TALQINLARI	313-321
<i>Buriyeva Muxayyo Zokir qizi</i> COMPARATIVE ANALYSIS OF MEAT IN ENGLISH AND UZBEK LANGUAGES	322-326
<i>Berdiqulova Shaxnoza Ruziqulovna</i> YORDAMCHI SO'ZLARNING SHAKLIY XUSUSIYATLARIGA KO'RA TURLARI VA YASALISHI: BOG'LOVCHILAR	327-330
<i>Shokirova Gulbahor Alimovna</i> NEMIS TILINI O'QITISHDA YANGI YONDASHUVLAR	331-334
<i>Najmidinova Nafisa Ulja qizi</i> O'ZBEK TILIDA SO'ZLASHUVCHILARGA ITALYAN TILINI O'RGATISHDAGI MUAMMOLAR VA ULARNING YECHIMLARI	335-339
12.00.00 - YURIDIK FANLAR	
<i>Утемуратов Махмут Ажимуратович</i> СОВРЕМЕННЫЕ ТЕНДЕНЦИИ ТРАНСФОРМАЦИИ ПРАВА (ОТ ТРАДИЦИОННОГО К ЦИФРОВОМУ ПРАВУ)	340-344
<i>Masadikov Sherzodbek</i> ENFORCEMENT OF ARBITRATION AGREEMENT UNDER UZBEK LAW	345-351
<i>Alieva Kamola Ravshanovna</i> ONLINE GENDER-BASED VIOLENCE IN UZBEKISTAN: GAPS IN LEGISLATION AND THE PATH FORWARD	352-363
<i>Utebaev Salamat Maqsetbay o'g'li</i> KONTRABANDA UCHUN JAVOBGARLIK TO'G'RISIDAGI QONUNCHILIK EVOLYUTSIYASI: TARIXIY-HUQUQIY TAHLIL	364-372
<i>Ходжаева Ширин</i> ЮРИДИЧЕСКАЯ ПРИРОДА ВСЕМИРНОЙ ОРГАНИЗАЦИИ ЗДРАВООХРАНЕНИЯ В СИСТЕМЕ МЕЖДУНАРОДНОГО ПРАВА	373-378
<i>Каюмова Асаля Султномуродовна</i> ЭЛИТА ИНДУСТРИИ ВЕНЧУРНОГО КАПИТАЛА	379-384
<i>Mirzaraximov Baxtiyor, Shokirov Bobur</i> ZAMONAVIY TASHKILOTLARDA KIBERXAVFSIZLIK STRATEGIYALARINING SHAKLLANISHI VA SAMARADORLIGI: MA'LUMOTLARNI HIMOYA QILISH CHORALARINING RIVOJLANISHI VA NATIJADORLIGI TAHLILI	385-392

<i>Суннатиллаева Сарвиноз Иззатулло кизи</i> ДИСКРЕЦИОННЫЕ ПОЛНОМОЧИЯ В ЕВРОПЕЙСКОМ СОЮЗЕ И СОВЕТЕ ЕВРОПЫ: ПРЕДЕЛЫ, КОНТРОЛЬ И СУДЕБНАЯ ПРАКТИКА	393-400
<i>Dilboboyev Nozimbek</i> CHET ELLIK INVESTORLARNING HUQUQIY MAQOMI HAMDA ULARNI DAVLAT TOMONIDAN QO'LLAB-QUVVATLASH BO'YICHA IMTIYOZ VA PREFERENSIYALAR BERISH	401-406
<i>Raximbayev O'tkir Fayzullayevich</i> YANGI O'ZBEKISTONDA TURIZM SOHASIDAGI QONUNCHILIKNI TAKOMILLASHTIRISH MASALASIGA NAZAR	407-414
<i>Ubaydullayev Abror Qutpilla o'g'li</i> HOZIRGI ZAMON ISLOM MOLIYA HUQUQI VA AN'ANAVIY HUQUQIY TIZIMLAR O'RTASIDAGI QIYOSIY-HUQUQIY TAHLIL VA UNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	415-423
<i>Zokirov Sardorjon Karimjon ugli</i> PROCEDURAL FEATURES OF PARTICIPATION DEFENSE COUNSEL AT THE PRELIMINARY INVESTIGATION	424-430
<i>Axmedova Guliruxsor Ravshanovna</i> BOLANI OLIB BERISH VA UCHRASHTIRISH BILAN BOG'LIQ ISHLARNI KO'RIB CHIQUISH BO'YICHA SUD VA HUQUQIY AMALIYOTNING DOLZARB MUAMMO VA YECHIMLARI	431-436
<i>Zoilboyev Javlon Karimjon o'g'li</i> MA'MURIY SUD ISHLARINI YURITISHDA QONUNIY KUCHGA KIRGAN SUD HUJJATLARINI YANGI OCHILGAN HOLATLAR BO'YICHA QAYTA KO'RISH YUZASIDAN ISH YURITISH MAZMUNI	437-441
<i>Hakimov Sunnat Furqat o'g'li</i> SPORT JAMOAT BIRLASHMALARINING HUQUQIY TAHLILI	442-445
<i>Файзиев Фарход Фуркат угли</i> ЗНАЧИМОСТЬ ЭЛЕКТРОННОЙ ТОРГОВЛИ В СОВРЕМЕННЫХ ГРАЖДАНСКО-ПРАВОВЫХ УСЛОВИЯХ	446-452
<i>Файзиева Гулрух Мухаммади кизи</i> МЕХАНИЗМЫ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ПРАВА НА НЕПРИКОСНОВЕННОСТЬ ЖИЛИЩА	453-459
13.00.00 – PEDAGOGIKA FANLARI	
<i>Polvonov Baxtiyor Zaylobidinovich</i> TIBBIYOT UNIVERSITETLARIDA «MODDALARNING NURLANISH SPEKTRINI O'RGANISH» MAVZUSINI IT TECHNOLOGIYALAR ASOSIDA NAMOYISH ETISH MASALALARI	460-466
<i>Hamdamova Nozima Muqimovna</i> BO'LAJAK TECHNOLOGIYA FANI O'QITUVCHISI KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISHNING PEDAGOGIK SHART-SHAROITLARI	467-475
<i>Zulfixarov Ilxom Maxmudovich, Zulfikorova Munajat Mirzaxmatovna</i> IQTISODIY-IJTIMOY GEOGRAFIK BILIMLAR BERISHDA MATEMATIK METODLARDAN FOYDALANISH	476-481
<i>Qurbonova Nigina Boboxo'jayevna</i> ESDALIKLAR — SADRIDDIN AYNIYNING UMR VA XOTIRA KITOB I	482-488

<i>Toshtemirova Saodat Abdurashidovna</i> KLAUSTER TIZIMIDA TARIX FANLARINI O'QITISHNING PEDAGOGIK SHART-SHAROITLARI	489-494
<i>Inoyatov Odiljon Sabitovich</i> TEKISLIK LARNING O'ZARO PARALLELLIGI	495-500
<i>Жумамуратова Аибахар Нурмуханбетовна</i> СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ МЕХАНИЗМА РАЗВИТИЯ КОГНИТИВНЫХ КОМПЕТЕНЦИЙ У БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ НА ОСНОВЕ МЕЖДИСЦИПЛИНАРНЫХ СВЯЗЕЙ	501-508

Received: 15 February 2025
Accepted: 20 February 2025
Published: 25 February 2025

Article / Original Paper

PROSPECTS OF SPIRITUAL TRANSFORMATION: INNOVATIVE IDEAS AND PROJECTS

Bozorov Sukhrob Komilovich

Teacher of the Department

“Philosophy, Fundamentals of Spirituality and Legal Education”

Termez State Pedagogical Institute

E-mail: asdp95@umail.uz

Abstract. The article analyzes the prospects of spiritual transformation processes, their impact on the development of society, as well as aspects related to innovative ideas and projects. The development of spiritual and moral values, the importance of new innovative approaches and mechanisms for their implementation in society are considered in the context of globalization and the digital revolution. Also, using the example of Uzbekistan, the role of reforms implemented in the spiritual and educational sphere, modern technologies and social initiatives will be analyzed.

Keywords: spiritual transformation, innovation, social projects, spiritual and moral values, social development, digital revolution, educational reforms, social initiatives, national spirituality, technological innovations.

MA’NAVIY TRANSFORMATSIYANING ISTIQBOLLARI: INNOVATSION G’OYA VA LOYIHALAR

Bozorov Suxrob Komilovich,

Termiz davlat pedagogika instituti

“Falsafa, ma’naviyat asoslari va huquq ta’limi” kafedrası o’qituvchisi

Annotatsiya. Mazkur maqolada ma’naviy transformatsiya jarayonlarining istiqbollari, uning jamiyat taraqqiyotiga ta’siri hamda innovatsion g’oya va loyihalar bilan bog’liq jihatlari tahlil qilinadi. Globallashuv va raqamli inqilob shart-sharoitlarida ma’naviy-axloqiy qadriyatlarining rivojlanishi, yangi innovatsion yondashuvlarning ahamiyati va ularni jamiyatga tatbiq etish mexanizmlari ko’rib chiqiladi. Shuningdek, O’zbekiston misolida ma’naviy-ma’rifiy sohada amalga oshirilayotgan islohotlar, zamonaviy texnologiyalar va ijtimoiy tashabbuslarning roli tahlil qilinadi.

Kalit so’zlar: ma’naviy transformatsiya, innovatsiya, ijtimoiy loyihalar, ma’naviy-axloqiy qadriyatlar, jamiyat taraqqiyoti, raqamli inqilob, ma’rifiy islohotlar, ijtimoiy tashabbuslar, milliy ma’naviyat, texnologik innovatsiyalar.

DOI: <https://doi.org/10.47390/SPR1342V5SI1Y2025N22>

Kirish. Bugungi kunda jamiyat taraqqiyotining muhim yo’nalishlaridan biri ma’naviy transformatsiya jarayonlaridir. Globallashuv va raqamli inqilob shart-sharoitlarida inson ongi va ma’naviyati doimiy ravishda o’zgarib, yangi shakl va mazmun kasb etmoqda. Bu jarayon nafaqat shaxslar va jamiyat ongida, balki davlat siyosatining ustuvor yo’nalishlarida ham o’z aksini topmoqda.

Ma’naviy transformatsiya – bu ma’rifiy va madaniy taraqqiyot, innovatsion g’oyalar va loyihalar orqali jamiyatning ma’naviy qiyofasini yangilash jarayonidir. U ijtimoiy-siyosiy, iqtisodiy va texnologiyaviy o’zgarishlar bilan uzviy bog’liq holda kechadi. Bu esa an’anaviy

qadriyatlar va yangi mafkuraviy yondashuvlar o'rtasidagi uyg'unlikni ta'minlash zaruratini yuzaga keltiradi.

O'zbekiston misolida olib qaralsa, so'nggi yillarda ma'naviy-ma'rifiy islohotlar yangi bosqichga ko'tarildi. Ayniqsa, milliy o'zlikni anglash, innovatsion g'oyalar va loyihalar asosida ma'naviyatni boyitish borasida keng ko'lami ishlar amalga oshirilmoqda. Shu bois ushbu maqolada ma'naviy transformatsiyaning istiqbollari, uning innovatsion g'oya va loyihalar bilan bog'liq jihatlari tahlil qilinadi.

Maqolaning asosiy maqsadi – ma'naviy transformatsiya jarayonlarining jamiyatga ta'sirini yoritish va uni rivojlantirish uchun innovatsion g'oya hamda loyihalarning ahamiyatini tadqiq etishdir. Shu asosda, biz ma'naviy taraqqiyotning zamonaviy tendensiyalari, texnologik innovatsiyalar va ijtimoiy-gumanitar tashabbuslarning o'zaro ta'siri haqida fikr yuritamiz.

Adabiyotlar tahlili va metodologiya. Ma'naviy transformatsiya va innovatsion g'oyalar bo'yicha tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, bu jarayon jamiyatning madaniy, ijtimoiy va texnologik rivojlanishi bilan bog'liq. Ma'naviy transformatsiya va innovatsion g'oyalar mavzusi jahon va mahalliy olimlar tomonidan keng o'rganilgan. Ma'naviy transformatsiya jarayonlarining istiqbollari mavzusida xorijiy olimlardan S.Xantington[8], A.Toynbi[7], E.Giddens[5], M.Kastelslar[6] va MDH olimlaridan A.Hayitmetov[2], Q.Rahimov[3], M.Zufarovlar [4] ilmiy ishlarida ushbu muammolarni tatbiq etishgan.

Natijalar va muhokama. Hozirgi davrda jamiyat rivojining muhim yo'nalishlaridan biri ma'naviy transformatsiya jarayonlaridir. Bu jarayon inson tafakkuri, dunyoqarashi va ijtimoiy munosabatlaridagi chuqur o'zgarishlarni qamrab oladi. Ma'naviy transformatsiya – inson va jamiyat ma'naviyatining takomillashuvi, an'anaviy qadriyatlar va zamonaviy innovatsion yondashuvlarning uyg'unlashuvi hisoblanadi. U jamiyatda madaniy va ma'rifiy merosning saqlanishi, ilg'or g'oyalar va yangi tafakkur modellarining shakllanishida muhim o'rin tutadi.

Globalashuv, raqamli texnologiyalar va axborot xurujlari davrida ma'naviy transformatsiyaning ahamiyati yanada ortib bormoqda. Zero, "ma'naviyat insonlarning axloqiy qarashlarini shakllantirib, ijtimoiy barqarorlik va taraqqiyotga hissa qo'shadi"[8]. Shu boisdan, har bir jamiyat ma'naviy-axloqiy qadriyatlarning mustahkamlanishiga va ularning zamonaviy innovatsion g'oyalar bilan boyitilishiga alohida e'tibor qaratishi zarur.

Innovatsion g'oya va loyihalar ma'naviy transformatsiyaning muhim bo'g'inidir. "Chunki yangi yondashuvlar va texnologiyalar ma'naviy rivojlanish jarayonlarini tezlashtirishga hamda uning samaradorligini oshirishga xizmat qiladi[5]. Quyidagi asosiy innovatsion g'oya va loyihalar bu borada muhim o'rin tutadi:

Zamonaviy raqamli texnologiyalar ma'naviy-ma'rifiy sohada katta imkoniyatlar yaratmoqda. Masalan:

- Onlayn ma'rifiy platformalar – ta'lim va ma'rifatni keng targ'ib qilishga imkon beradi. Masofaviy o'quv kurslari, vebinarlar va onlayn kutubxonalar jamiyatning ma'naviy darajasini oshirishda muhim vositalar hisoblanadi.

- Virtual va aralash reallik (VR & AR) – tarixiy va madaniy merosni asrab-avaylash hamda yoshlar ongida milliy ma'naviyatni shakllantirishda foydalanish mumkin.

- Ijtimoiy tarmoqlarda ma'naviy kontent yaratish – yoshlarning axloqiy tarbiyasi va dunyoqarashini shakllantirishda samarali usullardan biridir.

Ta'lim sohasida innovatsion yondashuvlar ma'naviy tarbiyaning ta'sirchanligini oshirishda muhim ahamiyatga ega. Jumladan:

- STEAM va gumanitar fanlarni integratsiya qilish – fan va texnologiyalarni madaniyat, axloq va ma'naviyat bilan uyg'unlashtirish, yoshlarni har tomonlama rivojlangan shaxs etib tarbiyalash imkonini beradi.

- Kreativ pedagogika va geymifikatsiya– ma'naviy mavzularni o'qitishda interaktiv va o'yin elementlarini qo'llash orqali yoshlarning qiziqishini oshirishga xizmat qiladi.

Ma'naviy transformatsiya jarayonida ijtimoiy va madaniy loyihalar muhim ahamiyat kasb etadi. "Ular jamiyatda ma'naviy-axloqiy qadriyatlarni rivojlantirish va mustahkamlashga yo'naltirilgan" [7]. Quyida shunday loyihalarning ba'zilar keltiriladi:

- "Madaniyat va san'at rivoji" dasturlari – milliy madaniyat va san'atni targ'ib qilish orqali ma'naviy merosni asrab-avaylash" [6].

- "Kitobxonlik madaniyatini oshirish" tashabbuslari – yoshlarni kitob o'qishga jalb qilish va ularning bilim salohiyatini yuksaltirish.

- "Ijtimoiy innovatsiyalar" loyihalari – jamiyatda ma'naviy muammolarni hal qilishga qaratilgan innovatsion ijtimoiy tashabbuslar, masalan, ijtimoiy startaplar va jamoatchilik platformalari.

O'zbekistonda so'nggi yillarda ma'naviy-ma'rifiy sohadagi islohotlar yangi bosqichga chiqdi [2]. Davlat va jamiyat ma'naviy taraqqiyotga katta e'tibor qaratmoqda. Xususan:

- "Yangi O'zbekiston" g'oyasi doirasida ma'naviy islohotlar– milliy o'zlikni anglash, an'anaviy va zamonaviy qadriyatlarni uyg'unlashtirishga qaratilgan islohotlar.

- Ma'naviy-ma'rifiy tadbirlar va media loyihalar– jamiyatda ma'naviyatni yuksaltirish maqsadida amalga oshirilayotgan madaniy va ma'rifiy dasturlar.

- Yoshlar ma'naviyatini oshirish uchun innovatsion tashabbuslar– zamonaviy texnologiyalar yordamida yosh avlodning ma'naviy-axloqiy salohiyatini rivojlantirishga qaratilgan dasturlar.

Ma'naviy transformatsiya jamiyatning barqaror taraqqiyotini ta'minlashda muhim omil hisoblanadi. Bu jarayonning samarali kechishi uchun innovatsion g'oya va loyihalardan foydalanish zarur. Ayniqsa, raqamli texnologiyalar, ijtimoiy tashabbuslar va zamonaviy ta'lim modellari ma'naviy rivojlanishga katta hissa qo'shadi. O'zbekiston misolida olib qaralganda, mamlakatda ma'naviy-axloqiy qadriyatlarni rivojlantirish va innovatsion yondashuvlarni joriy etish borasida keng ko'lamli islohotlar olib borilmoqda. Shuningdek, kelajakda mazkur yo'nalishdagi tadqiqotlar va amaliy tashabbuslarni yanada rivojlantirish talab etiladi.

Ma'naviy transformatsiya – bu jamiyat va shaxs ma'naviyatining ilg'or g'oyalar, innovatsion yondashuvlar hamda zamonaviy texnologiyalar asosida takomillashuv jarayonidir. Bugungi globallashuv va raqamli inqilob davrida ma'naviy taraqqiyot ijtimoiy-siyosiy, iqtisodiy va madaniy sohalaridagi o'zgarishlar bilan uzviy bog'liq holda kechmoqda. Shu bois ma'naviy taraqqiyotni innovatsion g'oyalar va loyihalar bilan uyg'unlashtirish zarur.

Zamonaviy raqamli texnologiyalar – ma'naviy rivojlanishni tezlashtirishda muhim vositaga aylanmoqda [3]. Onlayn ta'lim platformalari, virtual va aralash reallik texnologiyalari, ijtimoiy tarmoqlarda ma'naviy targ'ibot ishlari kabi innovatsion usullar ma'naviyatning yoshlar orasida keng tarqalishini ta'minlaydi. Shuningdek, ta'lim tizimida kreativ pedagogika, STEAM metodlari va ma'naviy-axloqiy tarbiyaning innovatsion shakllaridan foydalanish orqali yosh avlodning ma'naviy dunyoqarashini boyitish mumkin.

Ma'naviy transformatsiyada ijtimoiy tashabbuslar va madaniy-ijtimoiy loyihalarning ham ahamiyati katta. "Kitobxonlik madaniyatini oshirish", "Madaniyat va san'at rivoji" kabi

loyihalar jamiyat ma'naviy qiyofasini yangilashda muhim o'rin tutadi. Bundan tashqari, ijtimoiy innovatsiyalar, jamoatchilik platformalari va ma'naviy-ma'rifiy media kontentlar orqali ma'naviy qadriyatlarni keng targ'ib qilish mumkin.

O'zbekistonda ma'naviy-ma'rifiy sohada amalga oshirilayotgan islohotlar milliy o'zlikni anglash, an'anaviy va zamonaviy qadriyatlarni uyg'unlashtirish, aholi ma'naviy ongini yuksaltirishga qaratilgan [4]. Prezident tashabbuslari doirasida madaniy va ma'rifiy sohalarda amalga oshirilayotgan ishlar, yoshlar ma'naviyatini oshirishga qaratilgan dasturlar va innovatsion tashabbuslar ma'naviy transformatsiyaning kelajagini belgilab beradi [1].

Shuningdek, kelgusida ma'naviy taraqqiyotni ta'minlash uchun quyidagi yo'nalishlarga alohida e'tibor qaratish lozim:

1. Texnologik innovatsiyalardan samarali foydalanish– raqamli platforma va zamonaviy texnologiyalar yordamida ma'naviy-ma'rifiy ishlar ko'lamini kengaytirish.

2. Innovatsion ta'lim usullarini rivojlantirish– kreativ yondashuvlar va interaktiv metodlar orqali yoshlarning ma'naviy bilimlarini oshirish.

3. Madaniy va ijtimoiy loyihalarni qo'llab-quvvatlash– jamiyatda ma'naviy qadriyatlarni targ'ib qiluvchi tashabbuslarni rivojlantirish.

4. Ma'naviy tahlil va tadqiqotlarni kuchaytirish– ilmiy-tadqiqot ishlari orqali ma'naviy transformatsiya jarayonlarining samaradorligini oshirish.

Xulosa. Xulosa qilib aytganda, ma'naviy transformatsiyaning istiqbollari innovatsion yondashuvlarga, texnologik taraqqiyotga va ijtimoiy tashabbuslarga bog'liq. Jamiyat ma'naviy taraqqiyotini ta'minlash uchun an'anaviy qadriyatlarni saqlagan holda, yangi davr talablariga mos innovatsion g'oya va loyihalarni joriy etish talab etiladi. Faqat shundagina ma'naviyatning uzluksiz rivojlanishi va jamiyat taraqqiyotining yangi bosqichga ko'tarilishi mumkin bo'ladi.

Adabiyotlar/Литература/References:

1. Mirziyoyev SH. Yangi O'zbekiston – yangi taraqqiyot bosqichi. 2021.
2. Hayitmetov A. O'zbekistonda ma'naviy tiklanish va istiqbollor. 2020. – 144 b.
3. Rahimov Q. Innovatsion ma'naviyat: yangi yo'nalishlar va istiqbollor. 2019. – 112 b.
4. Zufarov M. Jamiyat va ma'naviy qadriyatlar: an'ana va zamonaviylik. 2018. – 95 b.
5. Гидденс Е. Современность и идентичность. 1991. – 178 с.
6. Кастелс М. Информационная эпоха: экономика, общество и культура. 1996. – 253 с.
7. Тойнби А. Постижение истории. 1946. – 512 с.
8. Хантингтон С. Цивилизации и столкновение мирового порядка. 1996.

SCIENCEPROBLEMS.UZ

IJTIMOYIY-GUMANITAR FANLARNING DOLZARB MUAMMOLARI

№ S/1 (5) – 2025

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro‘yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM”
mas’uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog‘och ko‘chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog‘lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).